Vandrings- och cykelleder

genom världsarvet på södra Öland

Mörbylånga kommun

Mörbylånga kommuns vandrings- och cykelleder

Ett av de bästa sätten att uppleva södra Ölands natur är att vandra eller cykla i det. Totalt finns det över 130 km vandringsleder som hjälper dig att hitta och uppleva de unika miljöer som ligger till grund för södra Ölands utnämning till världsarv.

Merparten av vandringslederna på södra Öland utvecklas och underhålls av Mörbylånga kommun, men det finns även leder som Länsstyrelsen eller lokala föreningar sköter om. Lederna som beskrivs i denna broschyr sköts av Mörbylånga kommun.
Kommunen underhåller även ett antal rastplatser dit alla är välkomna för att rasta, grilla eller övernatta. Rastplatserna beskrivs under respektive led och de finns i Karlevi Mo, Mörbylånga, Klovenhall, Penåsa, Skärlöv och Seby.

Tänk på att det ofta går betande djur på flera av våra vandringsleder, därför tar du med hund på egen risk. Under tiden 1 mars till 20 augusti måste du hålla din hund kopplad eller under extra stor uppsikt när ni är ute i naturen. I de flesta naturreservat gäller kopplingstvång.

Information om och underhåll av lederna
Vi arbetar kontinuerligt med att utöka antalet vandringsleder på södra Öland. Aktuell information om vandringslederna i Mörbylånga kommun finns på **www.morbylanga.se/vandringsleder**

Ifall du ser skador på vandringsleden, så är vi tacksamma om du meddelar oss detta, så att skadorna fortast möjligt kan åtgärdas. Om du har tankar och idéer gällande våra vandringsleder, hör gärna av dig till, **Mörbylånga kommuns servicecenter: 0485-470 00** eller **Servicecenter@morbylanga.se** Information om Södra Ölands världsarv finner du på **www.sodraoland.com**

Arbetet med vandringslederna har skett i samarbete med markägare samt:

Mörbylånga kommun

Länsstyrelsen Kalmar län

Världsarvet Södra Öland

Innehållsförteckning

Vandrings- och cykelleder genom världsarvet på södra Öland .....
Praktisk information 2
Innehållsförteckning 3
Karta mellersta Öland 4
Karta södra Öland 5
Beskrivning av lederna, floran och faunan 6
Ekelundaleden 8
Stora Alvarleden 9
Frösslunda by 9
Örnkullenleden 11
Gösslundaleden 12
Gösslunda-Tingstad flisor 16
Tingstad flisor- Penåsa 17
Millersten 19
Penåsa rastplats 19
Penåsa ödeby 19
Bårby Källa 21
Mörbylångaleden 24
Etapp 1: Ölands Turistbyrå - Station Linné, Skogsby 25
Etapp 2: Station Linné, Skogsby – Mörbylånga torg 26
Etapp 3: Mörbylånga torg -Kastlösa 27
Etapp 4: Kastlösa - Gammalsby 28
Etapp 5: Gammalsby- Ottenby 29
Eketorpsleden 30

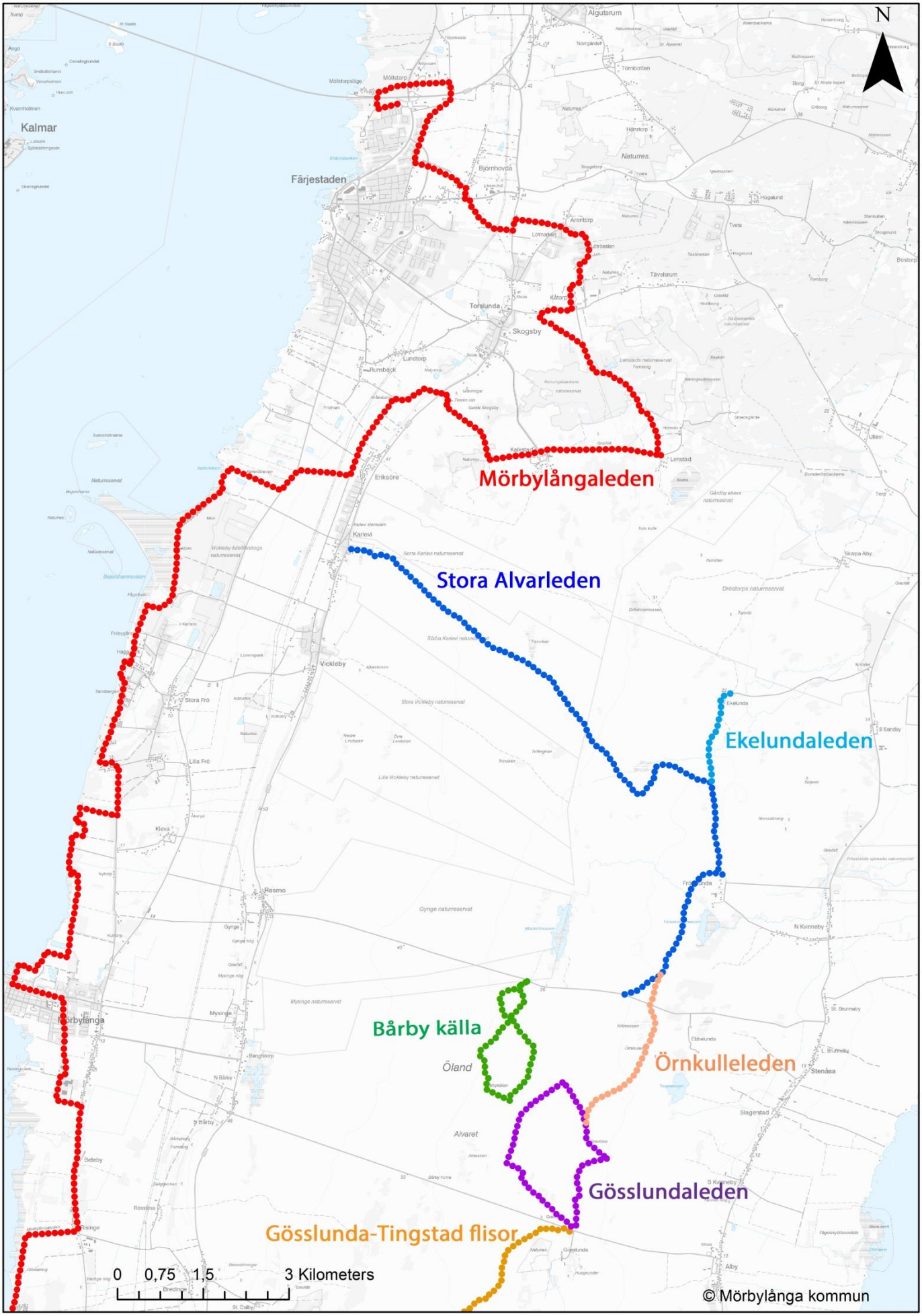
N
Mörbylångaleden
Stora Alvarleden
Ekelundaleden
Bårby källa
Örnkulleleden
Gösslundaleden
Gösslunda-Tingstad flisor
0 0,75 1,5 3 Kilometers
© Mörbylånga kommun

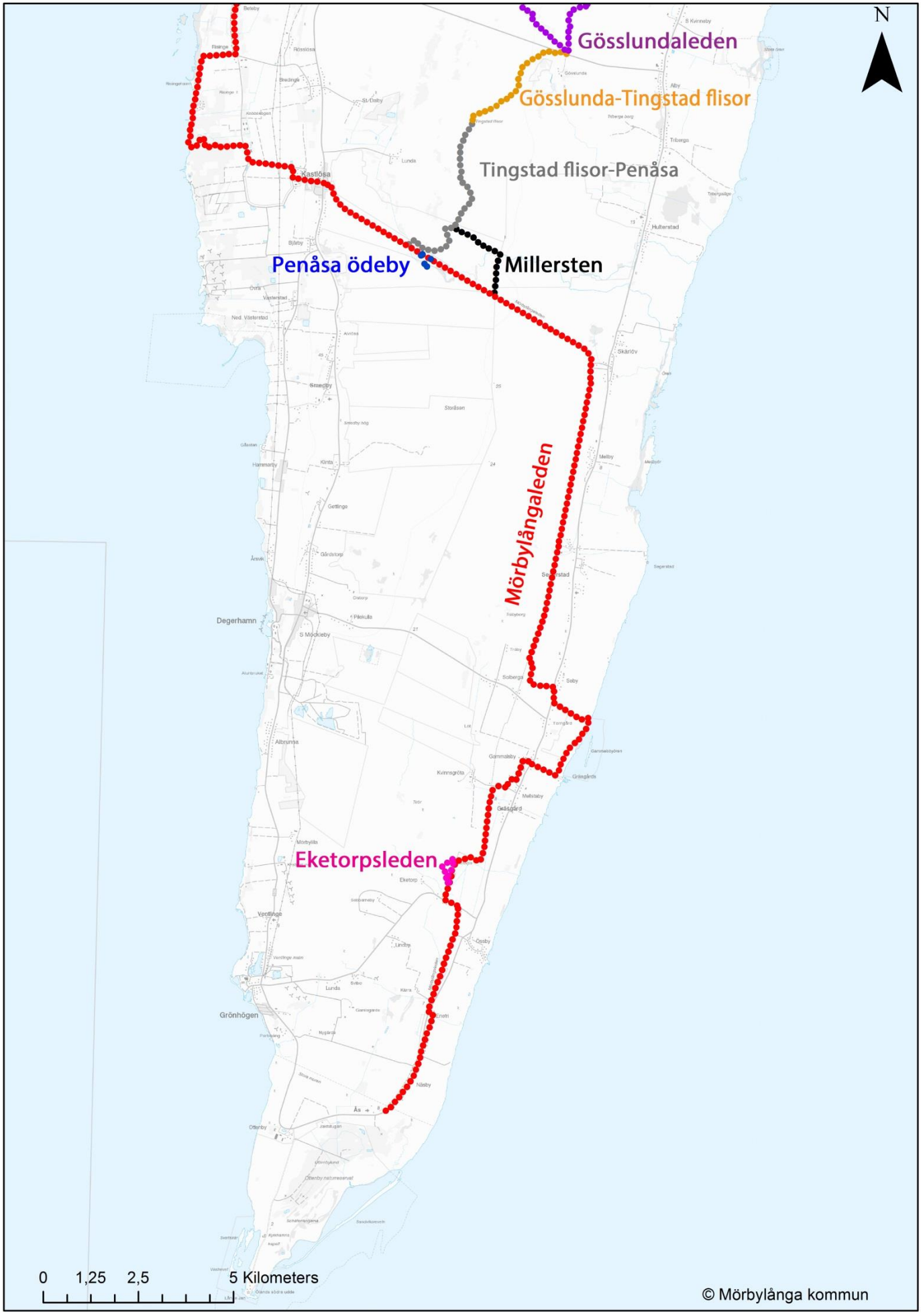
Gösslundaleden
Gösslunda-Tingstad flisor
Tingstad flisor-Penåsa
Penåsa ödeby
Millersten
Mörbylångaleden
Eketorpsleden
Kastlösa
Degerhamn
Grönhögen
N
0 1,25 2,5 5 Kilometers
© Mörbylånga kommun

Vandrings- och cykelleder från norr till söder

Över Stora Alvaret sträcker sig en sammanhängande vandringsled, från Ekelunda och Karlevi i norr till den gamla järnvägsbanken i Penåsa i söder, leden blir tillsammans ca 35 km. Härifrån kan man sedan, via Mörbylångaleden, fortsätta ytterligare drygt 3 mil till Ottenby längst ner i söder. Leden är markerad med små stenrösen bortsett från sträckan mellan Tingstad flisor och Penåsa som är markerad med stolpar med vit topp samt Mörbylångaleden som är markerad med röda pilar.

Leden går till stor del över det 260 kvadratkilometer Stora Alvaret och uppvisar många av dess olika naturtyper såsom torr- och fuktängar, grusalvar/solvändehedar, hällmarksalvar med karstsprickor, vätar och alvarsjöar.
Alvaret har, sedan isen drog sig tillbaka för cirka 11 000 år sedan, under vissa perioder varit i det närmaste helt vegetationsfritt medan det under värmeperioder, lågt betestryck och förbud att fälla träd, varit mer eller mindre skogklätt men de områdena av alvaret med inget eller tunt jordtäcke har aldrig varit bevuxna.

På Stora Alvaret råder en kärv miljö med en stundom extrem hetta på kalkstenshällen som en sommardag kan bli över 40 grader, vinterns hårda isiga vindar drar med full kraft över de stora vidderna och det växlar mellan torka och översvämningar och därför måste växter och djur vara väl anpassade efter detta. Exempel på växtanpassning är kraftiga rotsystem som söker sig ner i skrevorna (ölandssolvända, bergskrabba), tidig groning för att hinna blomma innan torkan (stenkrassing) eller vattenhållande tjocka blad (fetknopp).

Här finns en unik flora där växter med arktiskt, asiatiskt och sydeuropeiskt ursprung växer sida vid sida. Exempel på arter med sydlig härkomst är sandlilja, gulkronill, bergskrabba (bild) och kalkkrassing. Här finns arter som överlevt ända sedan istiden som ex. fjällnejlika, snölav samt arter, som på alvaret har sin enda förekomst i hela världen (endemiska) exempel på dessa är ölandssolvända, ölandsmåra och alvarmalört.

I månadsskiftet april/maj blommar orkidéerna S:t Pers nycklar, Adam och Eva i stora mängder och något senare lyser alvaret i gult och blått av ölandssolvända, bergskrabba och alvarlök.

Över de vidsträckta markerna ljuder sånglärkornas oavbrutna drillande som då och då bryts av ljungpiparens (på öländska kallad Alvargrimman) eller storspovens sorgmodiga stämma, en liten grå/svart fågel som bugar och knixar på stenar och murar är med största sannolikhet en stenskvätta och med lite tur kan man se ängshöken som gracilt navigerar lågt över marken. Under vår och höst hörs tranornas trumpetande i skyn. Ibland kan ett rasslande ljud höras över kalkstenshällarna och då är det, den svårupptäckta, sällsynta rosenvingade gräshoppan som är i farten.

Då och då möter man på verk från människors verksamhet härute såsom gravrösen, bosättningar, fårvaktarkojor, skiftesindelningar (stenmurar).

Från 1950-talet minskade betestrycket samt användningen av buskar och träd till eldning vilket ledde till igenväxning av stora områden. På 1990-talet satte man in stora resurser som miljöstöd och restaureringsåtgärder och i början av 2000-talet var ca 95 procent av alvarets yta betad.

På Stora Alvaret råder en alldeles speciell tystnad och stillhet som man inte finner på något annat ställe, en stillhet som ger en sällsam ro åt själen.

Ekelundaleden

Avstånd: ca 1,7 km

Ekelundaleden är en cykelbar vandringsled som binder samman den Stora Alvarleden i söder med Ölandsleden i norr. Leden går på en gammal brukningsväg mellan Ekelunda och Frösslunda byar, standarden på leden är därför enkel. Leden markeras med stenrösen, och vid stenmurarna finns breda stättor uppsatta för att lätt kunna färdas med cykel. Söder om Ekelunda by kan det periodvis finnas vattensamlingar och då kan stövlar vara bra att ha. Betande djur finns i området stora delar av året.

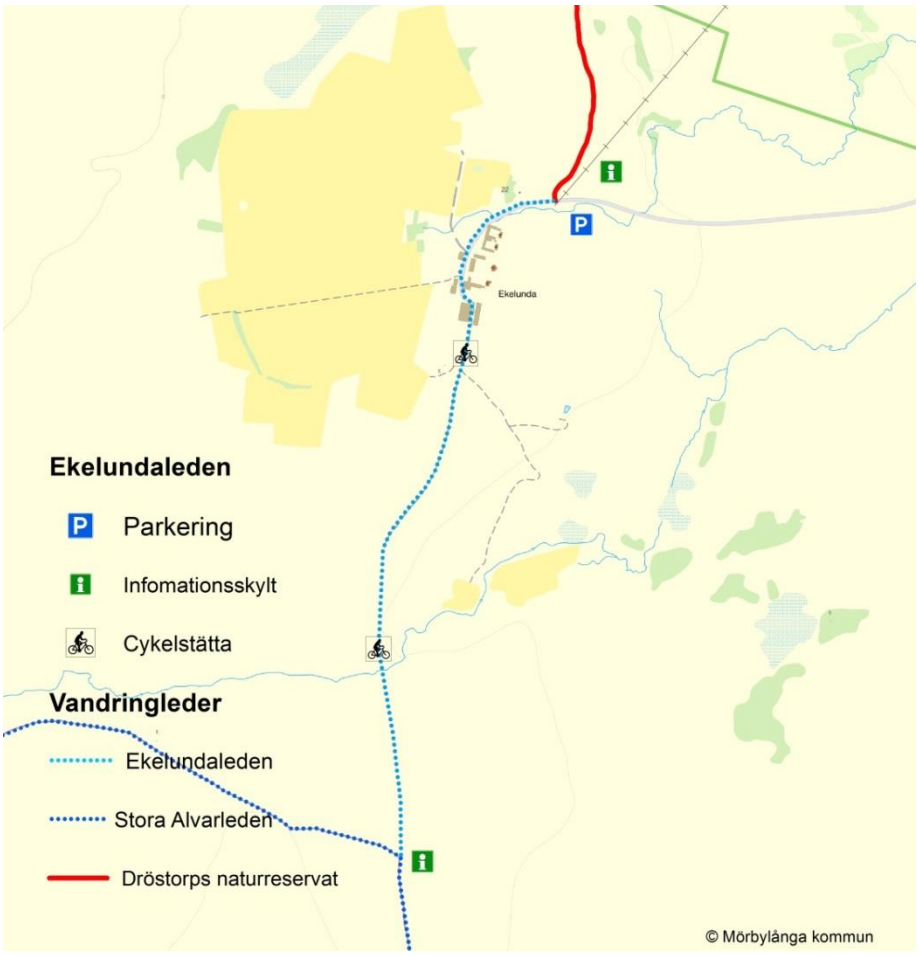

Leden startar vid parkeringen nordost om Ekelunda by och går sedan söderut till Stora Alvarleden på Frösslunda alvar. Stora Alvarleden tar dig vidare till Frösslunda by och Resmovägen i söder eller västerut till Karlevi. Norrut leder Ölandsleden till naturreservatet Dröstorp med Dröstorps ödeby och vidare till byn Skarpa Alby.

Ekelunda by är en typisk öländsk tomtradby som ligger på Stora Alvarets norra del. Namnet Ekelunda tyder på att det fanns ekskog ute på alvaret vid den tid som byn fick sitt namn för kanske mer än 1000 år sedan. Bygdens storhetstid var under vikingatiden och längs leden har grav- och skattfynd påträffats från denna tid. Idag finns ett aktivt lantbruk i byn, där man bedriver uppfödning av köttdjur. Leden bjuder på det mångskiftande alvarlandskapet med sin rika flora och fauna.

Stora Alvarleden

Karlevi - Frösslunda – Resmovägen
Avstånd: ca 13 km

Leden följer en gammal väg över alvaret. Den är inte iordningställd utan går över befintlig mark, vilket innebär att vägen är av mycket enkel standard, ifall man har med sig cykel så kan denna behöva ledas bitvis.
Efter snösmältning eller efter kraftiga regn kan vissa partier vara sanka och stövlar rekommenderas då.

Leden är markerad med små stenrösen av kalkstensflisor och har vid murar och stängsel försetts med cykelstättor som cykeln kan ledas över.
I Karlevi, vid väg 136 visar en blåvit cykel-och vandringsledsskylt vägen ut mot alvaret. Här finns en liten gräsplan med plats för några bilar. Härifrån följer leden den gamla alvarvägen varav första delen går genom Karlevi södra naturreservat.
Alvaret är öppet och till största delen lättgånget, man orienterar sig enkelt med hjälp av Vickleby kyrka som syns från långt håll.
Längs leden ligger stensättningen Präströr och strax härefter är man framme vid mittmuren, en stenmur som sträcker sig från norra till södra delen av Stora Alvaret. Detta anses vara den första mur som byggdes efter att markerna delats mellan socknarna på 1800-talet.

Frösslunda by

Strax väster om byn ligger Källarbacken. Under första delen av 1800-talet började de öländska bönderna odla potatis. Den snabbt utökade odlingen ledde till behov av svala, frostfria och mörka förvaringsutrymmen.

Varje bondgård i byn hade en egen förvaringskällare här.

Omedelbart söder om byn ligger Frösslundmossen som är en grund alvarsjö med ett vattendjup på drygt en meter. Mossen är en högklassig fågellokal. Frösslundabäcken som rinner genom området och leder ut i Östersjön, ses som en av Ölands allra viktigaste vattendrag. Bäcken har stor betydelse för de variationsrika sjömarkerna och är en viktig lekplats för havsöring och gädda.
Från Källarbacken går leden till stor del på kalkstensflisan och vid de stora grindstolparna av sten delar sig leden och den rösade vandringsleden fortsätter söderut mot Örnkullen och Gösslunda. Med cykel fortsätter man mot sydväst och är strax ute på Resmo-/Stenåsavägen.

Vid landsvägen ligger Möckelmossen som är Stora Alvarets största sjö med höga ornitologiska värden. Kantzonen runt mossen domineras av fuktängar. Kraftiga röjningar har gjorts, alla buskar och träd har tagits bort.

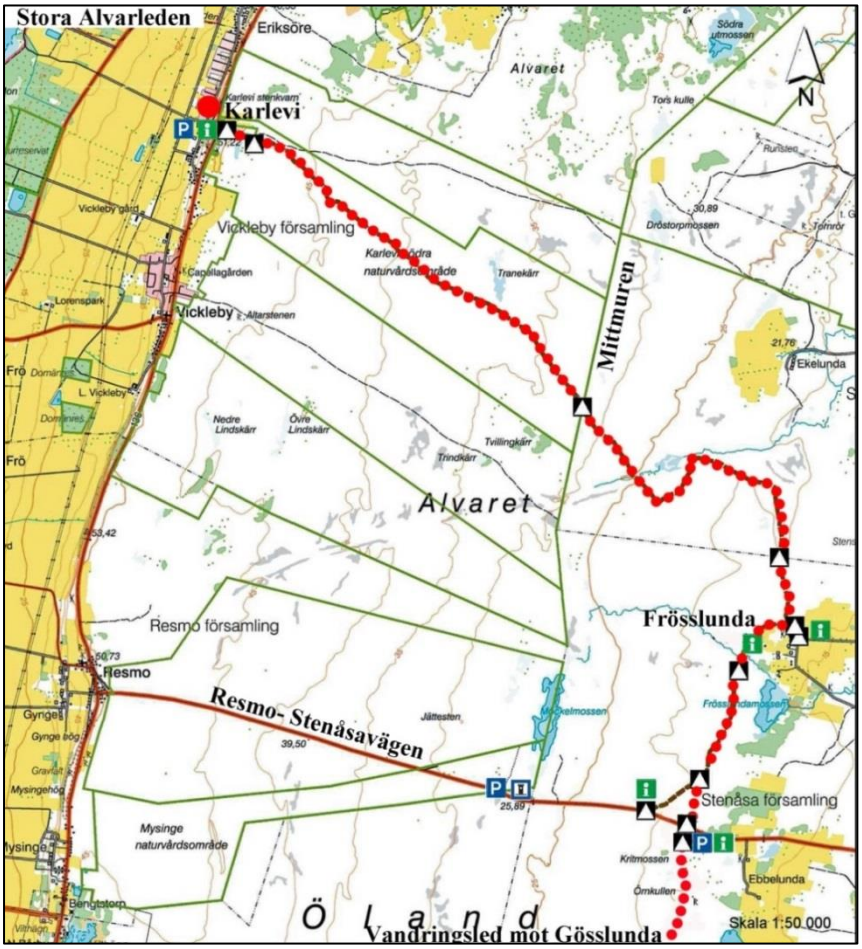

Karlevi – Frösslunda
ca 10 km

Frösslunda –
Resmovägen
ca 3 km

Resmovägen - Karlevi
(landsvägen)
ca 11 km

Hela slingan från
Karlevi
och åter ca 24 km

Toalett finns vid
Möckelmossens
parkering, Resmovägen.

Örnkulleleden

Avstånd: ca 3 km.

Vid de stora grindstolparna strax norr om Resmovägen (på stora Alvarleden) delar sig leden och vandringsleden mot Örnkullen viker av mot söder.
Vid landsvägen passeras de två stättorna och leden fortsätter över det öppna alvaret, bort mot skogsdungen. Vid sidan av Kritmossen finns resterna av en 115 meter lång dammvall som hade till uppgift att dämma vatten från mossen uppströms. Enligt uppgift skall här ha funnits en skvaltkvarn men inga spår av denna finns kvar. De stora stenfundamenten intill, tror man är kvarlämnade varulager av kalkstenshällar s.k. "palmar". Fortsätt över stenbron/damvallen.

Passera genom en liten skogsdunge och hage med enbuskar, och vidare genom en raserad stenmur. Härefter kan man skymta en liten inhägnad uppe på kullen, ta sikte på denna. Från Örnkullen är det en vidsträckt vy över landskapet och platsen inbjuder till en stunds vila.
Intill leden kan man se flera små, raserade ”stenhus” som förr i tiden använts som fårvaktarkojor. Här finns också ett flertal mindre hällmarksområden och även ett igenvuxet gravröse på den lilla åsen.
Efter ytterligare några hundra meter når du Gösslundaslingan där leden delar sig. Den västliga sträckningen (höger) leder mot svinryggen och den östra mot källan och stenbordet. (se Gösslundaleden)

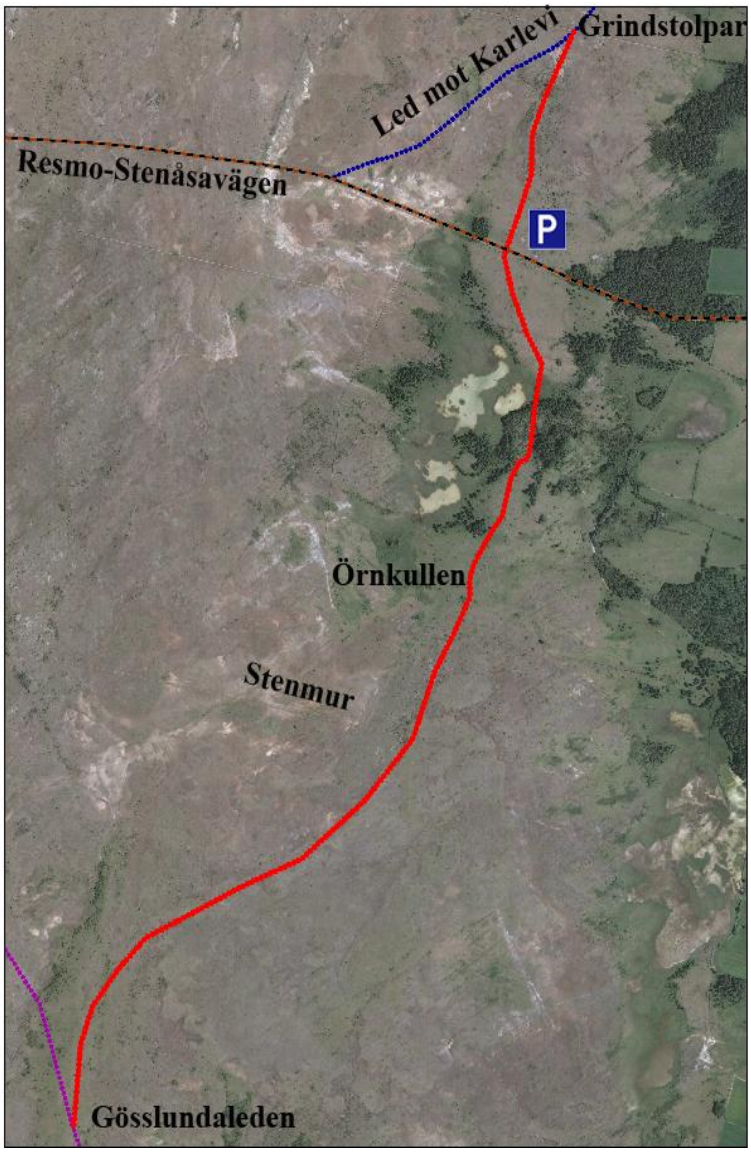

Gösslundaleden

Avstånd: ca 6,9 km

Vandringsleden utgår och slutar vid parkeringen mittemot infarten till Gösslunda by, på vägen mellan Södra Bårby och Alby. Leden kan också nås norrifrån via Örnkulleleden.
Leden uppvisar mycket av alvarets olika säraarter och här finns ett större hällmarksalvar med karster, en s.k. svinrygg, en källa samt gravrösen och inte minst en fantastisk blomsterprakt.

Vegetationen är mestadels lågväxande och leden är lättgången, den är rösad och fyra stättor måste passeras. Efter snösmältning och kraftiga regn kan vissa partier vara vattendränkta och stövlar är då att föredra. Det kan finnas betesdjur i området och det finns önskemål om att hundar inte skall medtagas. En rekommendation är att gå leden motsols, alltså börja vid stättan över elstängslet vid den nedtagna muren.

Stenbord vid Rörkällan

Efter drygt 500 meter passerar leden genom en smal ridå av enbuskar och fortsätter därefter fram till en stätta. Härifrån kan man skönja två gravrösen i nordlig riktning, ta sikte på det närmaste och följ den låga åsen ända fram. I öster skymtar Östersjön som ett blått glittrande pärlband mellan land och himmel.

Rörkällan

Vid den stora enen intill röset viker leden av österut, gå i riktning mot Stenåsa kyrka som lyser vit i horisonten. Efter några hundra meter på det karga alvaret finns ett stenbord med några stenbumlingar runt om, som gör platsen lämplig för en stunds vila. Strax intill ligger Rörkällan, där

vattnet aldrig sinar oberoende av hur torrt det är här ute på alvaret.

Utsikt från norra gravröset

Vänder du blicken mot väster, ser du gravröset du nyss passerat och strax norr om detta (ca 350 m) ligger ytterligare ett röse som leden nu fortsätter mot.

De två gravrösena härrör troligtvis från bronsåldern och återanvändes sedan för s.k. efterbegravningar även under järnåldern.

På alvaret, ligger en mängd både större och mindre stenar/flyttblock av bl.a. granit som under istiden följde med isens framfart för att sedan falla av här. Vanligtvis förflyttades stenen ett par mil och härrör då från den småländska berggrunden. Stenarna användes ofta till gravrösena.

Enen med den ”avhuggna” toppen på svinryggen

Från norra röset följer man den lilla ”åsen” som går i en svag böj och efter ca 300 meter, vid ett mindre flyttblock, delar sig leden. Rösningen mot norr går vidare till Örnkullen medan Gösslundaleden fortsätter mot nordväst. Efter en stund kan du se en ”rygg” som höjer sig något över det platta landskapet. Ett bra riktmärke är en enbuske med ”avhuggen” topp.

Solvändor på svinryggen

Du är nu framme vid den ca 900 meter långa svinryggen, som är en typ av ås som uppstått genom att den underliggande alunskiffern genom gravitationen strävat uppåt och trängt igenom kalkstenens svaghetszoner och lyft upp denna.

Avstickare: *några hundra meter västerut ser man en kort, ganska hög mur med en till synes helt omotiverad placering. Muren byggdes omkring år 1900 och användes troligen av Kartverkets kartografer för olika mätningar*

och på grund av den fria sikten så var Stora Alvaret bland de första områden i Sverige som mättes upp och fick triangelpunkter. Strax söder härom, på andra sidan den långa mittmuren ligger Bårby källa, stätta finns. (ca 500 meter från svinryggen)

Svinryggen är inte särskilt hög, på sina ställen knappt skönjbar men utsikten här ändå fantastisk i det vidsträckta landskapet. Ryggen planas efter hand ut och leden fortsätter söderut vid sidan av den s.k. mittmuren, en stenmur som sträcker sig i nord/sydlig riktning över hela alvaret, ca 4 mil. Muren byggdes när utmarkerna delades upp mellan byar och socknar på 1800-talet.

Kalkstenshäll

Efter ca 800 meter öppnar sig ett stort hällalvar där kalkstensflisan går i dagen, detta kan ses på båda sidorna av muren men är mest framträdande på den västra sidan där det också finns en mycket vacker ås längs med hällarna, stätta finns.

I hällen finns s.k. karstsprickor som uppkommer genom kemisk vittring och kan även bilda hålrum i berggrunden.

Karst

De ljusa stråken man kan se utmed karstsprickornas kanter, uppkommer genom att snäckor ”betar” alger och lavar, eftersom de kräver fukt håller de sig nära kanterna för att hinna ner i sprickan innan solens uppgång.

Passera stättan över muren i väst /ostlig riktning och vik direkt av österut, fortsätt mellan enbuskarna och strax öppnar sig en, på försommaren vacker blomsterrik äng. Gå snett över ängen mellan stenmuren och enbuskarna och ta sikte på jakttornet lite längre bort. Innan du kommer fram till detta, vid den stora kalkstensflisan, viker leden av till höger genom en liten busk ridå. Åter öppnar sig landskapet och här skymtar i horisonten i öster den svarta silon med ett vitt kupolliknande tak som ligger i byn Triberga, följ leden i riktning mot denna. Det finns många vägar med mycket gammalt ursprung över alvaret och man kan här bitvis skönja den gamla häradsvägen mellan

Resmo och Triberga. Närmare parkeringen, längs med landsvägen ligger Gösslunda rör som är ett av alvarets största gravrösen. Detta har använts under olika perioder under brons- och järnålder.
Vid parkeringen finns toalett, informationstavla samt bord och bänkar.
Parkera inte framför grinden.

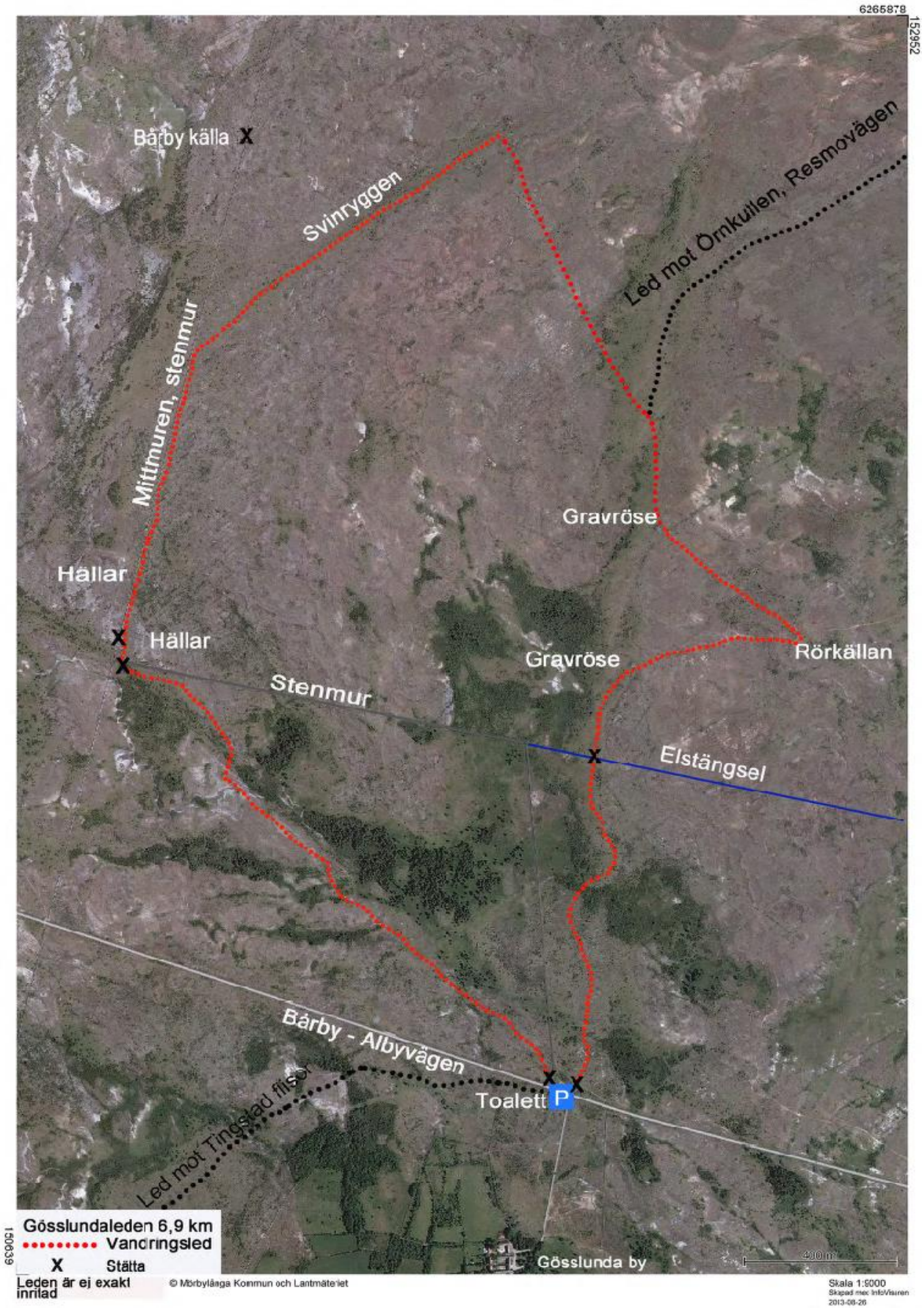

Gösslunda – Tingstad flisor

Avstånd: ca 3,5 km

Vid parkeringen, korsa landsvägen och passera stättan. Följ parallellt med vägen till nästa stätta och fortsätt sedan på den lilla åsen i sydvästlig riktning tills en orangemarkerad led till naturreservatet möter.
Snedda över den stora kalkstenshällen, som efter kraftigt regn kan vara översvämmad. Fortsätt vidare till en liten spång som kommer väl till pass, för att efter snösmältningen kunna ta sig över det starkt forsande vattnet.
Följ därefter den torra åsen med många flyttblock fram till en gammal stensträng som troligtvis härröra från järnåldern, då det strax öster härom finns flera dokumenterade sådana. Gå mot det lilla buskaget och passera genom detta ta sedan sikte på den stora yviga granen i sydväst.
Vid mittmuren, passera de båda stättorna och fortsätt över den torra åsen och vidare över, det periodvis lite sumpiga grusalvaret, bort mot skogsdungen. Följ rösena genom enbuskarna fram till en gammal strandvall med ett stort gravröse placerat på höjden.

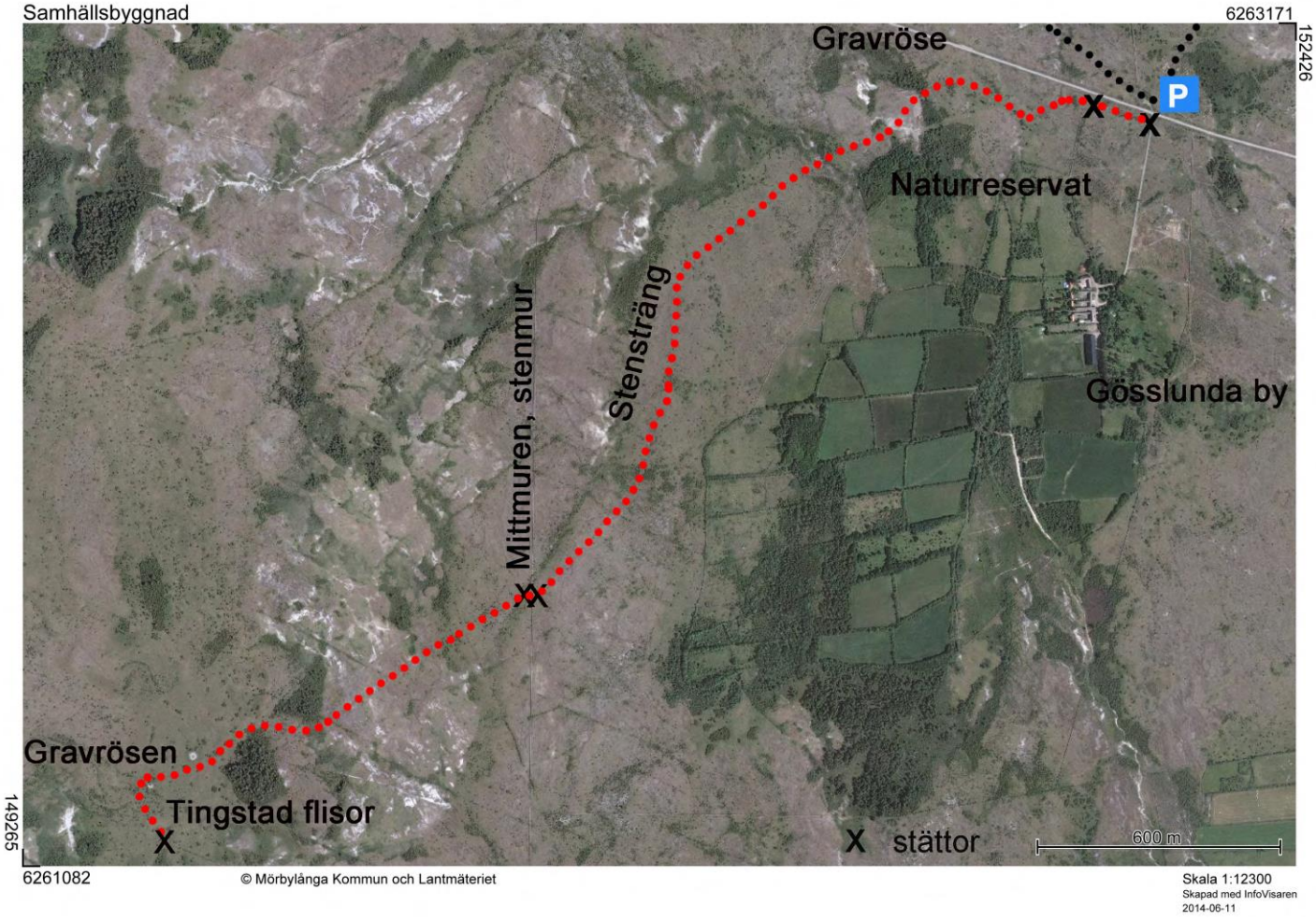

Tingstad flisor–Penåsa

Avstånd: Ca 5 km

På strandvallen möts man först av ett gravröse, passera detta och fortsätt mot nästa röse och den norra flisan som ligger strax bakom detta.
På gravfält finns det flera lämningar från både bronsåldern och järnåldern. De två flisorna (ett på vardera sidan om muren) är av okänd ålder men är omnämnda i en handling från 1393.

Många gamla vägar leder hit och det var troligen en mötesplats för att besluta om gemensamma ärenden. Det finns också teorier om att deras 90 gradiga vinkel i förhållande till varandra, kan ha fungerat som ett solur för att markera tingets början och slut.
I skogsdungen finns en källa men denna kan vara svår att finna.

Från stättan fortsätter leden mot Penåsa (gamla järnvägsbanken) och är härifrån markerad med stolpar med vit topp.
Leden passerar genom omväxlande enbusklandskap och öppna marker.
Vid den stora träskylten delar sig leden.
Fortsätter man den vit/röd/blåmarkerade leden rakt söderut kommer man strax in i ett litet skogsområde. Härefter öppnar sig åter landskapet och på den lilla åsen ligger ett gravfält från järnåldern. Området brukar under vår och försommar vara rikt på orkidéer. Vid gravröset viker leden av och fortsätter över en stätta och bro fram till Penåsa parkering.

***Alternativ**: På gravfältet finns en stätta med blå pil, denna lilla stig leder ut till Penåsaleden, gamla järnvägsbanken varifrån man kan ta sig till Penåsa rastplats men också till parkeringen*.

Vid parkeringen finns handikapptoalett och informationstavlor. Vid Penåsa finns också en fin iordningsställd rastplats, se mer information nedan.

Från Penåsa kan man ta sig vidare söderut via Mörbylångaleden.

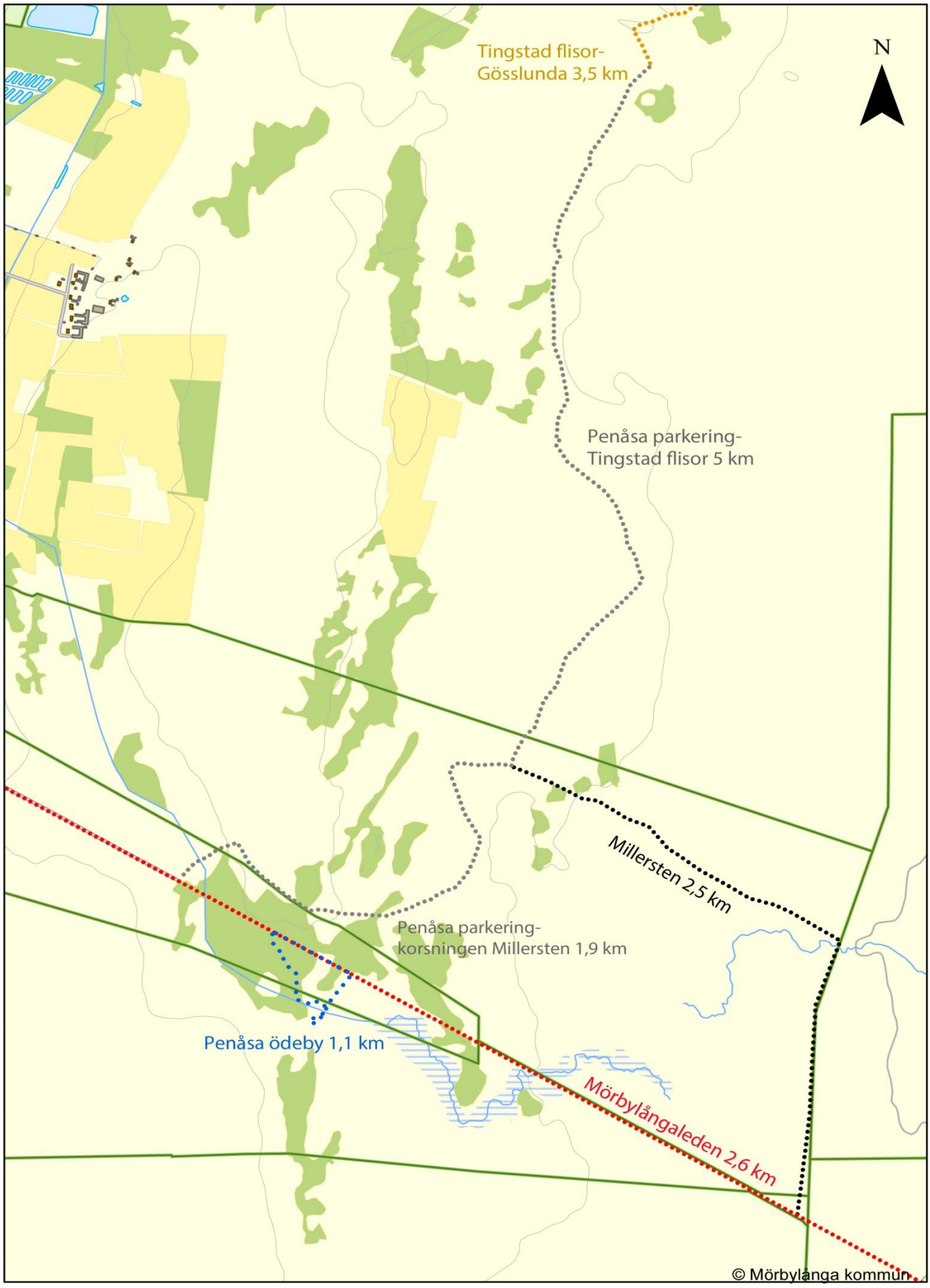
Tingstad flisor-
Gösslunda 3,5 km
N
Penåsa parkering-
Tingstad flisor 5 km
Millersten 2,5 km
Penåsa parkering-
korsningen Millersten 1,9 km
Penåsa ödeby 1,1 km
Mörbylångaleden 2,6 km
© Mörbylånga kommun

Millersten vandringsslinga

Avstånd: 7,2 km

Från parkeringen vid Penåsa kan man vandra till ett stort flyttblock i mitturen, Millerstenen. Millersten betyder ungefär stenen mitt emellan och är en gränssten mellan socknarna. Vandringsslingan är markerad med pinnar med blå topp. Leden går genom omväxlande lövskogsområden, öppna alvarmarker, längs mittmuren och på den gamla järnvägsbanken.
På åsen vid Penåsa parkering ligger ett gravfält från järnåldern, här blommar orkidéer rikt på vår och försommar.

Penåsa rastplats

Vid Penåsa finns en iordningsställd rastplats för dig som vill pausa eller övernatta. Här finns toalett, flera sittbänkar, eldstäder med tillgång till ved under sommarhalvåret, sopkärl, vindskydd och möjlighet att pumpa cykeldäck vid den permanenta cykelpumpen.
Från Penåsa kan man ta sig vidare söderut via Mörbylångaleden.

Penåsa Ödeby vandringsslinga

Avstånd: 1,1 km

Från Penåsa rastplats kan man vandra en slinga som går i en sydostlig riktnig in i Bjärby naturreservat till Penåsa ödeby. Stigen är inte markerad, men röjs genom skogen till Penåsabäcken. Vid bäcken går man över den lilla träbron och är då framme vid ödebyn.

Byn uppstod som nyhemman år 1779. Den bestod av två gårdar på tillsammans 3/32-dels mantal. Stenmurarna som vi i dag ser omkring byn är de första som byggdes här ute på Alvaret. Den odlade jorden var området där skogen växer idag.
År 1844 upphörde byn som hemman, gårdarna såldes till Bjärby och Kastlösa byamän. När alvarbyarna övergavs och betet upphörde kom delar av Alvaret att växa igen.

Idag finns grunderna efter ett bostadshus som bestod av ett rum och ett stort kök. Här finns också fruktträd, bärbuskar och ruinerna efter en stenkällare.

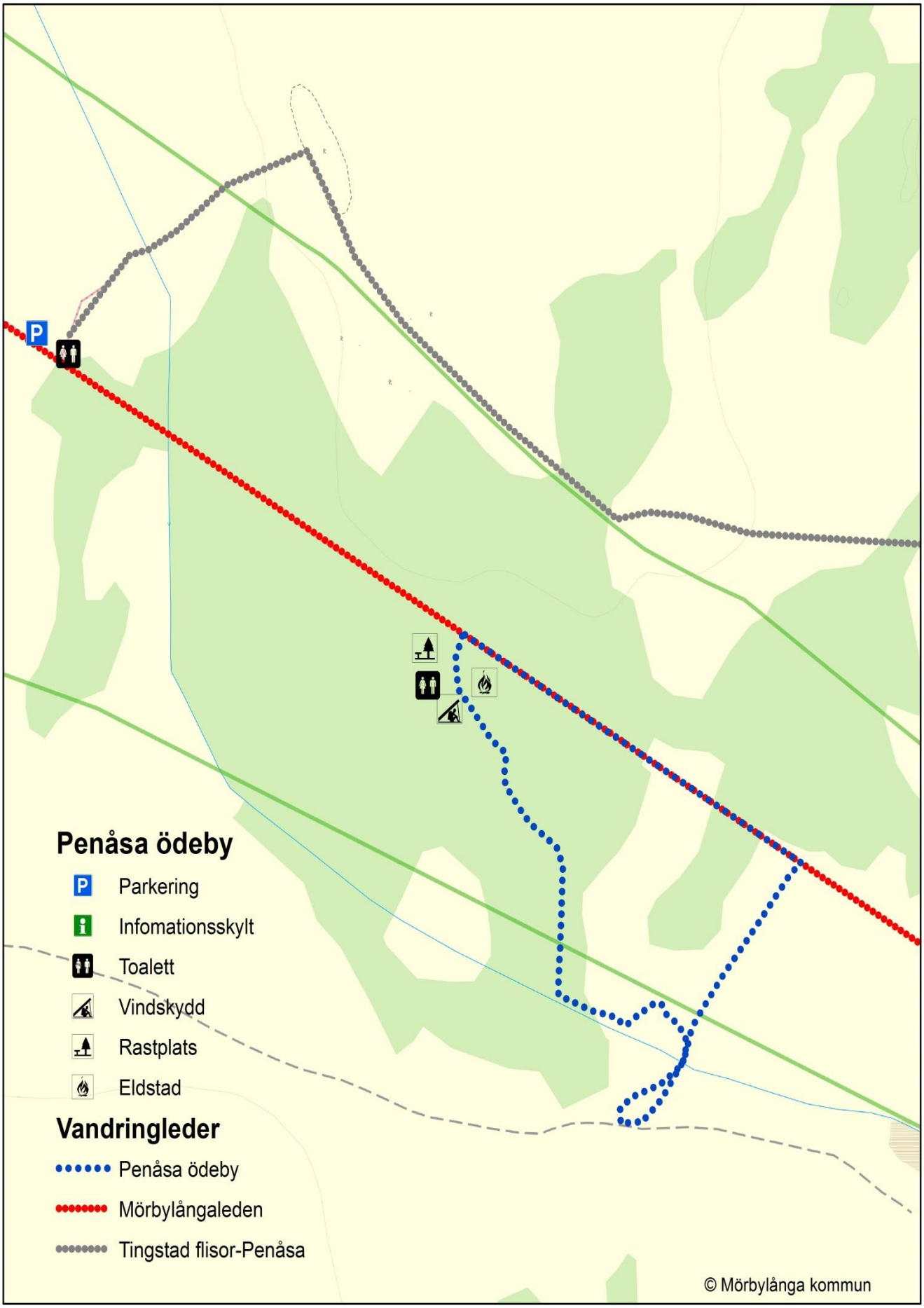
Penåsa ödeby
Parkering
Infomationsskylt
Toalett
Vindskydd
Rastplats
Eldstad
Vandringleder
Penåsa ödeby
Mörbylångaleden
Tingstad flisor-Penåsa
© Mörbylånga kommun

Bårby källa vandringsslinga

Avstånd: Korta slingan: 1,8 km Långa slingan: 6 km

Vandringsslingan utgår från parkeringen vid Möckelmossen, på södra sidan om vägen mellan Resmo och Stenåsa. Leden är rösad och har formen av en åtta, där man kan välja att gå antingen den kortare eller den lite längre cirkeln. En rekommendation är, att från parkeringen gå slingan motsols dvs. hålla till höger (västliga delen av slingan), vilket även gäller från fyrledskorsningen och vidare mot källan. Här beskrivs leden utifrån detta val. På parkeringen finns toalett. Hundar bör inte medtagas då det finns betesdjur i området.

Vandringsleden följer på små höjdryggar och platåer omväxlande med lägre partier, mestadels kalkstenshällar som efter snösmältning och regnperioder är vattendränkta och därför är leden att föredra under sommaren eller andra torra perioder.

För den geologiskt intresserade finns mycket att upptäcka och för dig som bara vill njuta av det vackra landskapet, växterna, fågelsången och stillheten så har denna led mycket att erbjuda. Här finns också gott om härliga platser för att inta medhavd fika. Området uppvisar flera av alvarets unika miljöer såsom torr- och fuktängar, vätar, grusalvar, solvändehedar, kalkstensavsatser samt rikligt med hällmarker och karstalvar. Längs leden finns en stor rikedom av alvarets särpräglade växter, lavar och mossor.

Här finns gott om flyttblock och sten av mestadels granit som sannolikt härrör från den småländska berggrunden och följde med inlandsisen hit.

På en liten höjd, strax söder om fyrledskorsningen ligger ett litet röse som lyser vitt och är synlig på långt håll. Vid denna finns en överväxt nästan rund, ca 8 diameter stor sten-sättning från brons- och järnåldern.

I sydvästra delen av leden, innan den svänger österut finns en kalkstensavsats (bild) och en liten s.k. svinygg som bildats genom en geologisk process, beskrivning finns under Gösslundaleden Alldeles nedanför, på västra sidan av avsatsen/svinryggen finns ett stort karst-område som inte bör missas.

Härifrån fortsätter leden österut över ett flackt område delvis med hällar och vidare bort mot en höjdrygg/ås.
Denna vackra ås sträcker sig drygt 1 kilometer söderut, längs med Mittmuren, ner till det stora hällmarks-/karstområdet, som finns beskrivet under Gösslundaleden.
Alldeles nedan ligger en jättelik, nästan plan kalkstenshäll.

Här, vid hällen viker leden av mot norr, mot en tall, gran och två smala björkar som växer intill varandra. Strax söder om björkarna, till vänster om leden ligger en liten källa som springer fram ur berget men den kan vara svår att hitta. Strax är man framme vid resterna av en gammal fårvaktarkoja (bild) och något nordväst om denna ligger Bårby källa (bild).

Källan är inte alltid så imponerande då det kan vara ganska lerigt och upptrampat av betesdjur. Strax intill ligger Mittmuren, den ca 4 mil långa stenmuren som sträcker sig i nord-/sydlig riktning över hela alvaret. Intill muren finns en gammal fålla för kreaturen.
Drygt 300 meter i nordostlig riktning från stättan kan man skönja en 30 meter lång, hög mur som ligger, till synes helt omotiverat ute på slätten. Muren lär ha använts vid utbildning av kartografer. Man kan också se en höjdrygg ca 500 meter mot öster, vilket är svinryggen som finns beskriven under avsnittet Gösslundaleden.

Leden följer 500 meter längs med Mittmuren, viker av vid den korsande stenmuren, vid en liten tall. Gå mot de två granarna i nordväst. Härefter kan man skönja kalkstensavsatsen som ett gråvitt band och uppe på denna ligger röset vid fyrledskorsningen. Härifrån fortsätter leden mot parkeringen, följ rösningen till höger (nordost). Nästan framme vid parkeringen, nedan den lilla höjdryggen fortsätter leden i en båge runt kalkstenshällen. Efter mycket regnande är hällen vattendränkt men vid torka kan man givetvis snedda över denna fram till parkeringen.

Karst

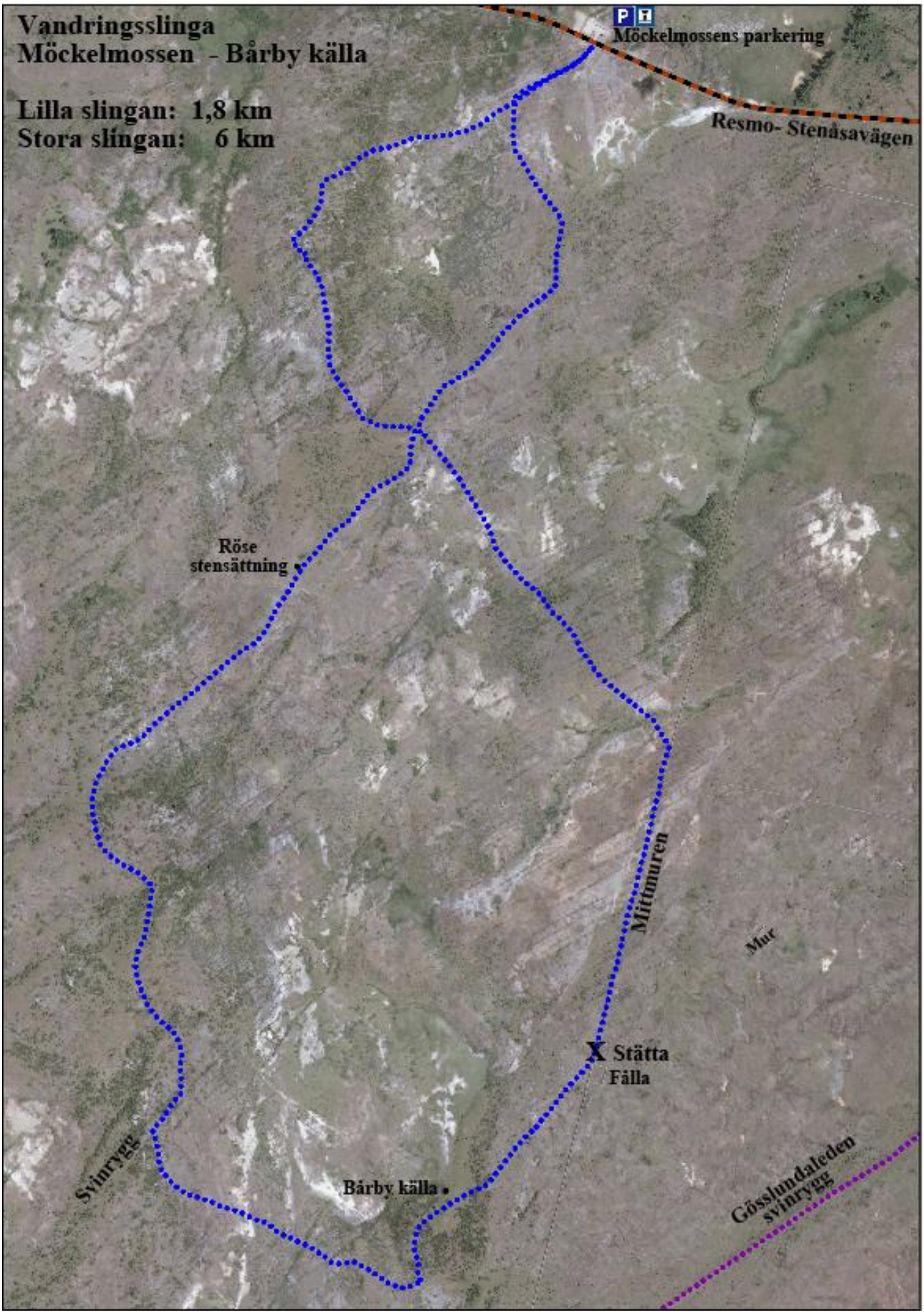
Vandringsslinga
Möckelmossen - Bårby källa
Lilla slingan: 1,8 km
Stora slingan: 6 km
Möckelmossens parkering
Resmo- Stenåsavägen
Röse
stensättning
Mittmuren
Mur
Stätta
Fålla
Svinrygg
Bårby källa
Gösslundaleden
svinrygg

Mörbylångaleden

Avstånd: 83 km

Etapp 1: Ölands Turistbyrå - Station Linné, Skogsby. Avstånd: 18 km
Etapp 2: Station Linné, Skogsby - Mörbylånga torg. Avstånd: 18 km
Etapp 3: Mörbylånga torg - Kastlösa. Avstånd:13,5 km
Etapp 4: Kastlösa - Gammalsby. Avstånd: 22 km
Etapp 5: Gammalsby - Ottenby (vandrarhemmet) Avstånd: 12 km

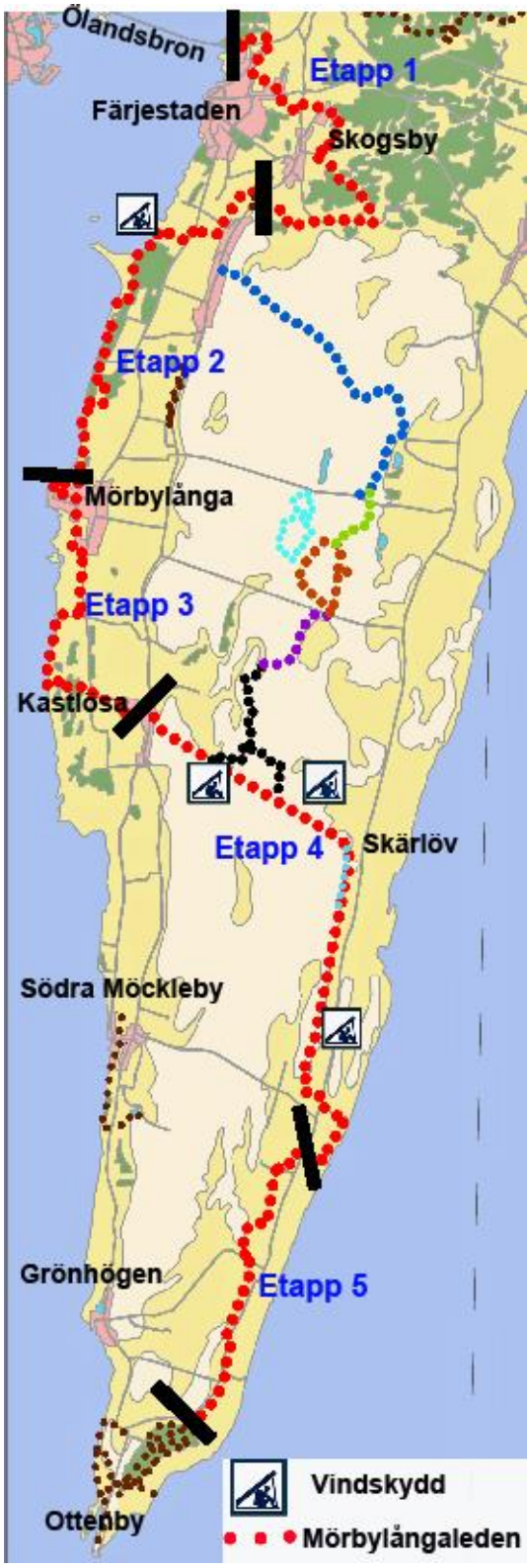

Mörbylångaleden är en ca 83 km lång vandringsled som sträcker sig mellan Ölands Turistbyrå vid Ölandsbron och Ottenby. Leden går till en stor del genom Världsarvet södra Öland. Vissa sträckor följer den gamla banvallen.

Vandringsleden slingrar sig genom en mosaik av det öländska landskapets olika naturtyper som exempelvis Mittlandsskogen, som anses vara nordeuropas största sammanhängande lövskogsområde söder om fjällkedjan. Skogen har till stor del uppkommit efter upphörd hävd på gamla betes- och slåttermarker. Stora Alvaret, (beskrivet i början av häftet), är kanske den naturtyp som förknippas mest med Öland. Leden passerar också örtrika sjömarker med en mycket lång tradition som betes- och slåttermarker. Vandringen går över sandklintar och längs klappertsensstränder och genom byar med mycket gammalt ursprung.

Vandringsleden är markerad med röda träpilar och längs leden finns informationstavlor om Ölands natur, kultur och historia.

Leden är uppdelad i fem etapper och beskrivs här med utgångspunkt från Ölands Turistbyrå. Längs leden finns endast ett fåtal ställen för proviantering men ett antal restauranger och kaféer finns. Dricksvatten kan finnas tillgängligt vid kyrkorna.

Toaletter finns på rast- och badplatser, ytterligare några finns markerade på etappkartorna.

Etapp 1. Ölands Turistbyrå - Station Linné, Skogsby

Avstånd: 18 km

Gå några hundra meter västerut mot Kalmar sund och följ cykelleden under Ölandsbron och korsa därefter Saxnäsvägen. Fortsätt Djurparksvägen till den tar slut, vik av mot söder och passera under Ölandsbroleden. Efter ca 1600 meter, viker vandringsleden in på Gärdesvägen och går österut mot Björnhovda. Vid korsningen, gå ca 200 meter mot söder, fram till den större huvudleden och fortsätt på denna 100 meter österut, mot plantskolan. Korsa vägen, gå in på traktorvägen. Följ väg 136 ca 200 meter norrut, innan du svänger in på Arontorpsvägen. Följ därefter Sagovägen till sitt slut, fortsätt på stigen som försvinner in mellan enbuskarna, strax övergår denna i en traktorväg. Vid korsningen, vik av mot sydost och du är framme i den lilla byn Kåtorp. Följ den asfalterade vägen ca 600 meter mot väster, vik av på en mindre väg söderut, passera några hus och vidare på traktorvägen förbi en stor lada. Leden fortsätter på en grusväg genom den lummiga Mittlandskogen, efter 2,6 km (från ladan), ligger byn Lenstad som är den sista utposten innan Stora alvaret tar vid.

Avstickare: *en fågelrik mosse med fågeltorn ligger strax söder om Lenstad.*

Följ vägen till Kalkstad, i vägkorsningen fortsätter du grusvägen rakt fram. Efter 900 meter, vid naturreservatet sväng höger och fortsätt till vägen tar slut. Passera två stättor och följ därefter längs med stenmuren över vackra ängar, som i maj prunkar av gullvivor och orkidéer. Efter ca 800 meter är du framme vid nästa stätta, gå över denna och fortsätt fram till station Linné.

Etapp 2. Station Linné, Skogsby - Mörbylånga torg

Avstånd: 18 km

Följ väg 136 söderut. Efter knappt 100 meter vik av västerut, in på Kråketorpsvägen och gå nedför backen. Efter sista huset i byn, sväng söderut och följ den gamla järnvägsbanken mot Vickleby. Strax efter att ha korsat en mindre asfalterad väg mot Eriksöre, viker vandringsleden av västerut och in på en traktorväg som fortsätter ut till väg 943, korsa landsvägen och fortsätt på den parallellt gående cykelvägen några hundra meter söderut. Sväng av vid skylten som visar mot Karlevistenen och informationsplatsen för Södra Ölands Världsarv. Härifrån fortsätter leden västerut längs med en åker, passera genom ett buskage, över en spång och vidare på en traktorväg som går genom Vicklebyskogen längs med Kalmar sund.
Alldeles vid gränsen till Bejershamns naturreservat ligger Karlevi mo, en rastplats med toalett, grillplats, vindskydd samt informationstavla.
Fortsätt genom den lummiga, fågelrika lövskogen *(bild nedan)* till parkeringen.

Avstickare: *Beijershamn, en 2 km lång pir som går ut i Kalmarsund och naturreservatets två fågeltorn*

Följ vägen förbi Haga Park vindsurfing, camping, och bad. I kurvan, vik av vid vägbommen och fortsätt ner mot Kalmar Sund. Följ den lilla stigen längs stranden, förbi vandrarhemmet, där du svänger av och går längs med staketet upp till grusvägen. Härifrån fortsätter leden söderut genom ett sommarstugeområde. Efter 1,9 km, vid postlådorna, delar sig vägen sväng höger, strax härefter vänster och åter igen höger, in på en mindre väg som fortsätter söderut fram till den asfalterade cykelleden. Strax härefter, vik av på Anders väg som leder mot stranden.

Följ den vackra branta sandklinten söderut. Fortsätt längs åkern till stenmuren där du svänger höger, förbi en stuga.

Du är åter på sandklinten, och stigen leder vidare till Klevabadet. Toalett och grillplats finns. Fortsätt längs stranden, runda dammen och vidare över spången genom det lummiga skogspartiet och efter de små backarna kan Mörbylånga skönjas. Sista sträckan in till samhället följer Brukspromenaden. Rastplats med grillplats finns nära samhället.

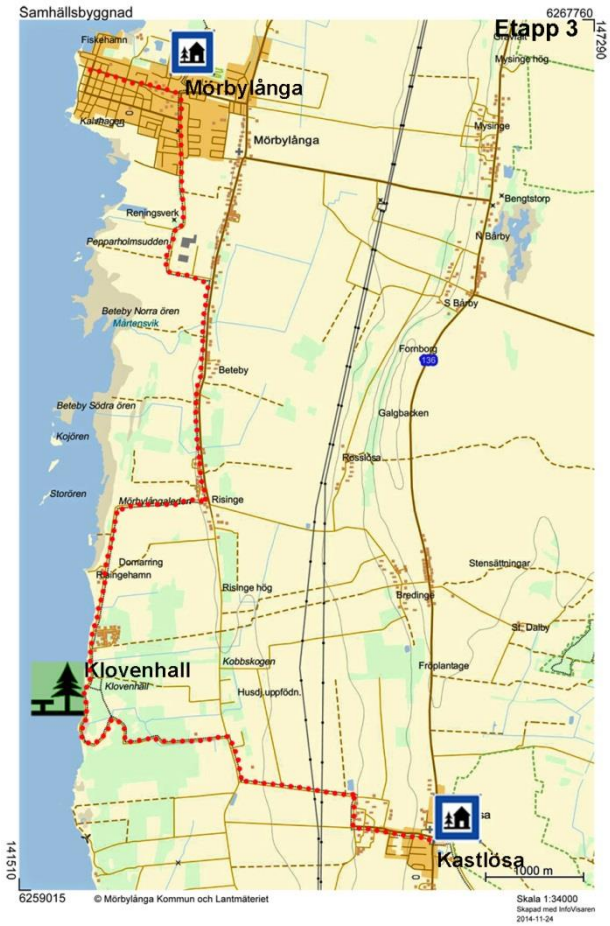

Etapp 3. Mörbylånga torg - Kastlösa

Avstånd:13,5 km

Följ den långa Köpmannagatan förbi Lantmännen, vik in på Trollhättevägen passera kommunhuset och fortsätt längs med industriområdet. I vägkorsningen sväng söderut och gå drygt 2 km på väg 942 till Risinge by. Vik av mot Risingehamn, med en härlig vy över Kalmar sund och strandängar. Efter ca 1,5 km passeras ett stugområde, fortsätt rakt fram (biltrafik förbjuden) och snart är du framme vid Klovenhall rastplats, alldeles intill strandkanten. Här finns toalett, vindskydd, grillplats och informationstavla.

Vandringsleden fortsätter söderut längs stranden, efter ca 500 meter viker den av mot öster och går genom ett skogsområde ut till väg 942. Vid vägkorsningen, sväng österut och gå den 1,2 km långa trafikerade raksträckan över åkrarna, fram till Kastlösa. Vid de första husen svänger leden kraftigt och fortsätter genom den lummiga bygatan till väg 136.

Etapp 4. Kastlösa – Gammalsby

Avstånd: 22 km

Korsa landsvägen och fortsätt in på grusvägen vid den gamla byskolan. Följ gamla järnvägsbanken och efter ca 2,7 km, vid parkeringen finns toalett och infotavlor. Leden går nu genom ett skogsområde och efter ca 300 meter ligger en rastplats väl inbäddad i grönska, vid resterna av en gammal banvaktsstuga. Här finns två vindskydd samt grillplatser.
Efter någon kilometer öppnar sig de vidsträckta alvarvidderna med en vidunderlig utsikt över Östersjön. Längre österut ligger ytterligare en rastplats med vindskydd, grillplats och toalett. Efter drygt 8,8 km vandring från Kastlösa, är du framme i Skärlöv.
Vandringsleden fortsätter nu över en stätta och följer muren söderut, väster om det gamla stationshuset, som är i privat ägo. Efter ca 400 meter fortsätter leden åter igen på gamla banvallen. Här finns det på en sträcka ett antal konstverk utplacerade i det öppna landskapet, kallad Skulpturleden.

Mörbylångaleden fortsätter söderut på den spikraka järnvägsbanken som bitvis kan vara lite ojämn, beroende på kvarlämnade järnvägssyllar, slitage av djur, väder och vind. En rastplats med toalett, vindskydd och grill finns i höjd med Segerstad/Seby.

Efter drygt 600 meter, vid gamla stengrindstolpar, viker leden av mot öster. Var observant här då hänvisningspilen ibland är felvriden. Gå 150 meter över alvaret, passera stättan och fortsätt på traktorvägen till Seby. Härifrån följer leden landsvägen 400 meter söderut, där den viker av och följer den vackra vägen ner mot Östersjön. Toalett finns.

Följ strövstigen över de unika sjömarkerna till Gräsgårds hamn. Informationstavlor, plattform för fågelskådning finns. Toaletter vid parkeringen samt i hamnen. Följ vägen upp till Gammalsby.

Etapp 5. Gammalsby – Ottenby (vandrarhemmet)

Avstånd: 12 km

Efter att ha korsat landsvägen, fortsätt på den pittoreska bygatan genom Gammalsby som strax leder in i nästa by, Mellstaby.
Vid vägkorsningen sväng mot väster (höger) för att strax därefter vika av mot söder och efter att ha passerat en bevattningsdamm fortsätter leden återigen på den gamla banvallen. Där denna upphör svänger leden av mot väster och följer längs med åkern knappt 300 meter, passera bron och snedda över alvaret till en stätta, strax väster om Eketorps borg.

Fortsätt ut till landsvägen och följ denna 400 meter österut, innan du vid första huset, viker av mot söder, in på en stig. Från kvarnen fortsätt vägen (gamla banvallen) till Enetri, där du korsar landsvägen och följer bygatan med den vackra utsikten över sjömarkerna och Östersjön. Vid bygatans slut ligger stationshuset (privat ägo). De sista 2,2 km till Ottenby vandrarhem, fortsätter på landsvägen genom den långsträckta, vackra radbyn Näsby som delas av den 4611 meter långa Karl X:s mur, som går tvärs över ön.

Eketorpsleden

Avstånd: 1,6 km

Eketorpsleden är en vandringsslinga med start vid Eketorps borg, den sydligaste av Ölands fornborgar. Eketorps borg, som är återuppbyggd, ligger strategiskt placerad mitt ute på Stora alvaret.

Leden är lätt att ta sig till och vid besökscentret (öppet sommartid) finns parkering, toaletter och information om leden samt världsarvet.

Leden går genom betesmarkerna väster om fornborgen och besökscentret, följ skyltningen från stättan vid besökscentret för att starta promenaden. Leden är markerad med stenrösen och går främst över den plana kalkstenplattan, och är därför relativt lättgången.

Är du intresserad av Geocaching så finns det flera gömmor i anslutning till leden.

Sommartid betas alvarmarken av lösgående djur.

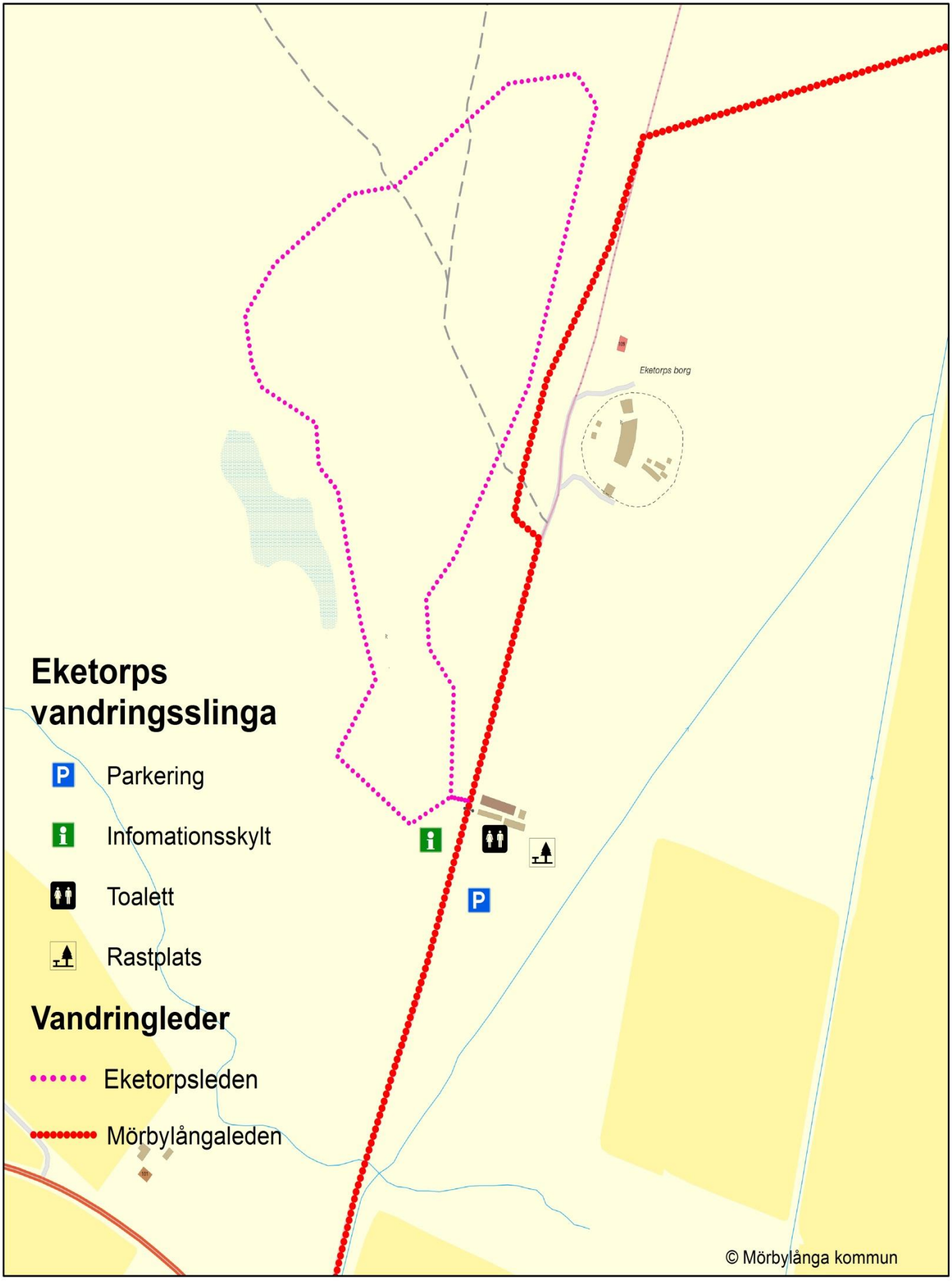
Eketorps borg
Eketorps vandringsslinga
Parkering
Infomationsskylt
Toalett
Rastplats
Vandringleder
Eketorpsleden
Mörbylångaleden
© Mörbylånga kommun

Mörbylånga kommun